

Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om behandling av personuppgifter i Polisens brottsbekämpande verksamhet;

RPSFS 2011:11
FAP 171-3

Utkom från trycket
den 19 december 2011

beslutade den 28 november 2011.

Rikspolisstyrelsen föreskriver följande med stöd av 2 § första stycket, 3 §, 5 § andra stycket, 8 §, 14 § första stycket, 16 § andra stycket, 23 § tredje stycket och 28 § polisdataförordningen (2010:1155). Dessutom lämnas följande allmänna råd.

Dessa föreskrifter och allmänna råd innehåller de bestämmelser som Rikspolisstyrelsen bemyndigats att meddela enligt ovan nämnda bestämmelser i polisdataförordningen.

Inledande bestämmelser

1 § Bestämmelser om behandling av personuppgifter i polisens brottsbekämpande verksamhet och om skyddet för den enskildes personliga integritet vid sådan behandling finns i polisdatalagen (2010:361) och i polisdataförordningen (2010:1155). Bestämmelser i ämnet finns också i lagen (2010:362) om polisens allmänna spaningsregister och förordningen (2010:1157) om polisens allmänna spaningsregister.

2 § Bestämmelser om Polisens IT-system finns i Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om användning av Polisens IT-system, FAP 170-1.

Föreskrifter om säkerhet vid Polisens informationsbehandling med stöd av IT finns i FAP 174-1.

3 § I Säkerhetspolisens verksamhet ska endast 12 § i dessa föreskrifter och allmänna råd tillämpas.

Samråd med Datainspektionen

4 § En polismyndighets samråd med Datainspektionen enligt 2 § polisdataförordningen (2010:1155) ska ske genom Rikspolisstyrelsens försorg.

En fråga om samråd med Datainspektionen ska normalt aktualiseras för Rikspolisstyrelsen senast tre månader innan ett tilltänt beslut om genomförande fattas av polismyndigheten. I brådskande fall får en kortare tid tillämpas.

Tillgången till personuppgifter

Behörigheter

5 § Tillgången till personuppgifter ska enligt 2 kap. 11 § polisdatalagen (2010:361) begränsas till vad varje tjänsteman behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter. Tillgången till personuppgifter ska härutöver generellt vara beroende av att tjänstemannen dels har tillräckliga kunskaper och erfarenheter i fråga om informationssäkerhet samt behandlingen och skyddet av personuppgifter, dels är lämplig från säkerhetssynpunkt. Frågan om tillgången till personuppgifter ska särskilt bedömas med hänsyn till uppgifternas skyddsvärde från såväl verksamhets- som integritetssynpunkt. Bestämmelserna om behörighet till IT-system i Rikspolisstyrelsens föreskrifter om säkerhet vid Polisens informationsbehandling med stöd av IT är också tillämpliga, FAP 174-1.

Föreskrifter om krav på behörighet och säkerhet för att en polismyndighet ska få medge tillgång till direktåtkomst för vissa myndigheter finns i 9 §.

Sökning i gemensamt tillgängliga uppgifter

6 § Vid sökning av personuppgifter som avses i 3 kap. 6 § första stycket polisdatalagen (2010:361) ska tillgången till uppgifterna först och främst bestämmas med avseende på de behörighetskrav och kriterier som anges i 5 § första stycket i dessa föreskrifter och allmänna råd. Vid ställningstagande i fråga om begränsning av tillgången till personuppgifter vid sökning ska vidare hänsyn tas till arten och graden av uppgifternas betydelse för den enskildes integritetsskydd och i vilket sammanhang som sökning av uppgifterna sker. Ju mer skyddsvärda uppgifterna är, desto större krav på verksamhetsnyttan ska således iakttas i fråga om tillgången till uppgifterna.

Tillgången till uppgifter om tidigare misstankar om brott som enligt polisdataförordningen (2010:1155) får tas fram ska förbehållas dem som bedriver underrättelse- eller utredningsverksamhet.

Allmänna råd

I de fall där det är fråga om nedlagda förundersökningar eller avskrivna misstankar i pågående förundersökning får uppgifter om brottsmisstankarna tas fram, och då med den begränsning som anges i 6 § i dessa föreskrifter och allmänna råd.

Uppgifter om att en person har bedömts kunna komma att möta ett polisingripande med grovt våld kan i vissa situationer vara avgörande för hur de polisiära åtgärderna ska planeras, samordnas och genomföras. Sådan information får sökas fram enligt 3 kap. 6 § första stycket 10 polisdatalagen (2010:361). Samtidigt måste den information som finns vara grundad på konkreta omständigheter som talar för farlighetsbedömningen. Det kan gälla att personen i fråga bland annat har visat våldstendenser eller uttalat hotelser vid polisingripanden eller har uppträtt beväpnad vid sådana situationer, innehar skjutvapen eller har nära kopplingar till grupperingar som uppfattas våldsbenägna eller annars visat våldstendenser av allvarligt slag.

7 § Tillgången till personuppgifter i underrättelseverksamhet ska begränsas till dem som är verksamma i denna verksamhet.

RPSFS 2011:11

Allmänna råd

Sökbegränsningarna i 3 kap. 6 § första stycket polisdatalagen (2010:361), 5 § polisdataförordningen (2010:1155) samt 6 § andra stycket och 7 § i dessa föreskrifter och allmänna råd gäller inte vid sökning som enligt 3 kap. 7 § första stycket 2 polisdatalagen görs för att undersöka viss brottslighet eller vissa kriminella grupperingar.

Vid varje polismyndighet, liksom vid Rikspolisstyrelsen, ska enligt 6 § polisdataförordningen löpande föras en förteckning över de särskilt angivna tjänstemän som utför "beredningsuppgifter inom underrättelseverksamhet" och för vilka sökbegränsningar enligt föregående stycke inte gäller.

Till tjänstemän med beredningsuppgifter inom underrättelseverksamhet och som kan omfattas av undantaget är de som t.ex. arbetar med diarieföring, registrering och inläggning av uppgifter i uppgiftssamlingar.

I 7 § polisdataförordningen finns ytterligare bestämmelser om förande av förteckning över tjänstemän som utför uppgifter enligt 3 kap. 7 § andra stycket polisdatalagen och för vilka de nämnda sökbegränsningarna inte gäller.

8 § Förutsättningarna för sökning som sker inom ramen för att undersöka viss brottslighet eller vissa kriminella grupperingar enligt 3 kap. 7 § första stycket 2 polisdatalagen (2010:361) är följande.

Sökningen ska gälla en uppgiftssamling som har skapats i underrättelseverksamhet för att undersöka viss brottslighet, t.ex. narkotikabrottslighet i en viss region, eller vissa kriminella grupperingar, t.ex. ett mc-gäng. En sökning får bara ske i en avgränsad uppgiftsmängd. Det är således inte tillåtet att en tjänsteman med tillgång till flera uppgiftssamlingar gör samtidiga sökningar i dessa med hjälp av något sökverktyg eller dylikt.

Allmänna råd

Som en samtidig sökning räknas inte att man vid en sökning på t.ex. en viss person söker fram uppgifter om i vilka uppgiftssamlingar (länkar) där personen förekommer och som man kan arbeta vidare med (ett förfarande som liknar det som sker med ett sökverktyg på Internet). Förbudet mot samtidig sökning gäller inte sökningar som sker enligt 3 kap. 7 § andra stycket polisdatalagen (2010:361).

Direktåtkomst till personuppgifter

9 § Innan en polismyndighet medger att en myndighet som anges i 3 kap. 8 § polisdatalagen (2010:361) får direktåtkomst till uppgifter som polismyndigheten behandlar, ska krav i fråga om behörighet och säkerhet vara uppfyllda hos den mottagande myndigheten som i tillämpliga delar svarar mot 5 § i dessa föreskrifter och allmänna råd. Den mottagande myndigheten ska

se till att varje åtkomst till uppgifter blir föremål för loggning enligt de grunder som framgår av FAP 174-1.

10 § Ekobrottsmyndighetens direktåtkomst till register över DNA-profiler och personuppgifter i fingeravtrycksregister ska gälla endast för poliser verk-samma vid Ekobrottsmyndigheten.

11 § Polismyndigheternas direktåtkomst till fingeravtrycksregister ska generellt vara begränsad till uppgifter huruvida någon förekommer i registret. Endast tjänstemän som har kompetens i fråga om fingeravtrycksjämförelse får, om det behövs för att fullgöra sina arbetsuppgifter, ges full tillgång till registeruppgifter.

Bevarande och gallring

12 § Uppgifter om personer som har dömts, eller har varit misstänkta för brott där det finns en betydande risk för återfall i samma eller likartad brottslighet får, enligt 23 § polisdataförordningen (2010:1155), behandlas efter utgången av den tid som anges i 3 kap. 10 och 11 §§ polisdatalagen (2010:361), förutsatt att behandlingen av särskilda skäl är nödvändig för att förebygga, förhindra eller upptäcka brott för vilket är föreskrivet fängelse i fyra år eller mer. De brottstyper där det får anses finnas en sådan risk för återfall anges i en *bilaga* till dessa föreskrifter och allmänna råd.

Uppgifterna ska enligt samma paragraf i förordningen gallras senast i samband med att uppgifterna i förekommande fall gallras ur belastningsregistret eller i övrigt senast femton år efter det att förundersökningen lades ner eller avslutades på annat sätt.

Allmänna råd

I bilagan har tagits upp de brottstyper där det typiskt sett finns en betydande risk för återfall i samma eller likartad brottslighet. Rekvisitetet "betydande" risk utesluter i och för sig många brottstyper. Trots det finns det åtskilliga brott, särskilt inom områdena förmögenhetsbrott och våldsbrott, där återfallsrisken är stor. En schematisk uppräkningslista som den i bilagan, blir med nödvändighet ganska vid och träffar därmed på ett visst område såväl vaneförbrytare och återfallsförbrytare som personer som begår brott kanske endast en gång.

För att en förlängd gallringstid ska få förekomma krävs enligt 23 § polisdataförordningen (2010:1155) ytterligare kvalifikationskrav. Det betyder att en uppgift angående ett brott, som visserligen finns upptaget i bilagan, bör relateras till en gärningsman eller till ett modus som påkallar en förlängd gallringstid för att uppgiften ska få behandlas under längre tid än som gäller enligt 3 kap. 10 och 11 §§ polisdatalagen (2010:361).

13 § Rikspolisstyrelsen får, om särskilda skäl föreligger, medge undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter och allmänna råd.

1. Denna författning träder i kraft den 1 mars 2012.

2. I fråga om behandling av personuppgifter i en särskild undersökning enligt 14 § första stycket 1 polisdatalagen (1998:622) som har beslutats före den 1 mars 2012 ska de nu gällande reglerna i den angivna lagen, i polisdataförordningen (1999:81) och i Rikspolisstyrelsens föreskrifter FAP 447-1 gälla till utgången av år 2014.

3. Bestämmelserna i 6 § andra stycket och anknytande allmänna råd i denna författning, de allmänna råden till 7 § samt 8 § och anknytande allmänna råd samt 12 § och anknytande allmänna råd ska börja tillämpas vid en tidpunkt före den 1 januari 2015 som Rikspolisstyrelsen i särskild ordning senare beslutar. Av övergångsbestämmelserna till polisdatalagen (2010:361) följer att 5 § första stycket, 6 och 7 §§ polisdataförordningen (2010:1155) inte heller behöver tillämpas förrän vid denna tidpunkt¹.

På Rikspolisstyrelsens vägnar

BENGT SVENSON

Aimée Jillger
(Rättsavdelningen)

¹Övergångsbestämmelserna till den nya polisdatalagen innebär att 3 kap. 6 och 7 §§ om sökning inte behöver tillämpas förrän den 1 januari 2015. Bestämmelserna får börja tillämpas tidigare efter beslut av Rikspolisstyrelsen. I polisdataförordningen har valts en ordning som innebär att där finns regler som handlar om sökning med koppling till 3 kap. 6 och 7 §§ polisdatalagen, men utan att man uttryckligen har förklarat att reglerna ska börja tillämpas först när lagreglerna ska börja tillämpas. I förevarande föreskrifter och allmänna råd har likaledes tagits in regler om sökning relaterade såväl till lagen som till förordningen, men med förklaringen i övergångsbestämmelserna att reglerna ska tillämpas senare, när Rikspolisstyrelsen i särskild ordning beslutar härom.

Bilaga till 12 § första stycket

I fråga om följande brottstyper får anses finnas en betydande risk för återfall i samma eller likartad brottslighet. Förteckningen bygger i huvudsak på brottsbalkens kapitelindelning samt på några specialstraffrättsliga lagar.

Om inte annat sägs, omfattar uppräkningsen i förekommande fall även försök, förberedelse och stämpling till resp. brott.

Om det inte anges särskilt inbegriper de nämnda brottstyperna även grova brott.

Brott mot liv och hälsa

- mord/dråp
- grov misshandel

Brott mot frihet och frid

- människorov
- människohandel
- fredskränkning
- kvinnofredskränkning
- olaga frihetsberövande
- grovt olaga tvång
- olaga förföljelse

Sexualbrott

- våldtäkt
- sexuellt tvång
- sexuellt utnyttjande av person i beroende ställning
- våldtäkt mot barn
- sexuellt utnyttjande av barn
- sexuellt övergrepp mot barn
- utnyttjande av barn för sexuell posering
- sexuellt ofredande
- koppleri

Brott mot familj

- egenmäktighet med barn

Stöld, rån m.m.

- rån
- stöld av licenspliktiga vapen (ej tårgasspray), militära vapen, vapendelar, ammunition (större mängd) eller sprängämnen
- stöld under yrkesmässig transport av gods med stort värde
- stöld som riktar sig mot åldring, psykiskt eller fysiskt handikappad
- stöld av båtmotor

Bedrägeri m.m.

- bedrägeri som riktar sig mot åldring, psykiskt eller fysiskt handikappad
- datorbedrägeri
- bedrägeri med hjälp av Internet
- utpressning

Allmänfarliga brott

- mordbrand
- allmänfarlig ödeläggelse
- sabotage
- flygplats sabotage

Brott mot allmän ordning

- barnpornografibrott
- hets mot folkgrupp

Brott mot allmän verksamhet

- övergrepp i rättsak

Högmålsbrott

- uppror
- väpnat hot mot laglig ordning

Brott mot rikets säkerhet

- spioneri
- obehörig befattning med hemlig uppgift
- olovlig underrättelseverksamhet

Utlänningslagen

- människosmuggling
- organiserande av människosmuggling

Narkotikastrafflagen

- narkotikabrott

Smugglingslagen

- smuggling

Vapenlagen

- grovt vapenbrott

Jaktlagen

- grovt jaktbrott

RPSFS 2011:11

Terroristbrott

- brott mot lagen (2003:148) om straff för terroristbrott,
- brott mot lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m.
- brott mot lagen (2010:299) om offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet

Företagsspioneri

- brott mot lagen (1990:409) om skydd för företagshemligheter